

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

Переглянути у форматі pdf

І. П. Мігус, Н. В. Зачосова

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ ЯК СЕРЕДОВИЩА ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ ТА ДЖЕРЕЛА ЗОВНІШНІХ ЗАГРОЗ ЇХ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ

№ 2, 2016 [Назад](#) [Головна](#)

0 0 0 0 0 0 0 0

УДК 336.71

І. П. Мігус,

*д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту та економічної безпеки,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси*

Н. В. Зачосова,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту та економічної безпеки,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси*

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ ЯК СЕРЕДОВИЩА ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ ТА ДЖЕРЕЛА ЗОВНІШНІХ ЗАГРОЗ ЇХ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ

I. P. Mihus,

*Doctor of Economics, professor, head of department of management and economic security,
Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky, Cherkasy*

N. V. Zachosova,

*Ph.D., associate professor, assistant professor of management and economic security,
Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky, Cherkasy*

CHARACTERISTICS OF THE TRENDS OF THE DEVELOPMENT OF DOMESTIC FINANCIAL MARKET AS A SPHERE OF FINANCIAL INSTITUTIONS FUNCTIONING AND A SOURCE OF EXTERNAL THREATS FOR THEIR ECONOMIC SECURITY

Надано характеристику тенденцій розвитку вітчизняного фінансового ринку як середовища функціонування фінансових установ та джерела зовнішніх загроз їх економічній безпеці. Розглянуто статистичні дані, що характеризують динаміку розвитку вітчизняного фінансового ринку, та виявлено основні тенденції зміни кількості його учасників під впливом небезпек, загроз і ризиків, притаманних професійним учасникам фінансового сектору України. Досліджено звіти державних регуляторів ринків фінансових послуг України з метою визначення динаміки основних показників вітчизняного фінансового ринку та діяльності його учасників. Запропоновано перелік небезпек для функціонування фінансових установ, що мають джерелом свого походження зовнішнє середовище їх діяльності. Надано рекомендації щодо покращення у перспективі стану вітчизняного фінансового ринку, що матиме позитивний вплив і на рівень економічної безпеки фінансових установ.

The characteristic of trends of the domestic financial market as a sphere of financial institutions and the source of external threats to economic security was offered. Statistical data describing the dynamics of the domestic financial market was considered and it were identified the major trends in the number of financial market participants under the influence of risks and threats inherent professional participants of the financial sector of Ukraine. The documents of state regulators of financial services markets of Ukraine were studied to identify dynamics of the key indicators of the domestic financial market and the activities of its members. A list of threats to the functioning of financial institutions that are forming in the source of their work external environment was offered. Recommendations for improvement in the future state of the domestic financial market, which will have a positive impact on the level of economic security of financial institutions were given.

Ключові слова: фінансовий ринок, економічна безпека, фінансові установи, банки, страхові компанії, лізингові компанії, кредитні спілки, ломбарди.

Keywords: financial market, economic security, financial institutions, banks, insurance companies, leasing companies, credit unions, pawnshops.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Фінансовий ринок України нині функціонує у нетривіальних економічних умовах. Сукупність факторів, що впливають на розвиток як ринку і цілому, так і його учасників, провокують суттєві зміни у його структурі, що призводить до необхідності фінансовим установам підлаштовуватись під мінливі господарські обставини та трансформувати свої системи економічної безпеки для протидії новим викликам та загрозам зовнішнього середовища. Для того, аби цей процес адаптації проходив максимально ефективно, фінансовим інституціям, що прагнуть продовжити свою діяльність, перемогти конкурентів та утримати високий рівень рентабельності, необхідно своєчасно отримувати повну інформацію щодо того, як змінюється кількість їх партнерів та конкурентів на фінансовому ринку, які фактори чинять вплив на динаміку показників їх діяльності, яким чином реагують державні регулятори фінансових ринків на характерні для них кризові тенденції, та які кроки у напрямку стабілізації

стану фінансової системи планується вжити урядом найближчим часом. Тому актуальним завданням, яке перманентно належить виконувати фахівцям служб економічної безпеки фінансових установ, а саме спеціалістам із інформаційної безпеки, є проведення інформаційно-аналітичної роботи щодо діагностики поточного стану вітчизняного фінансового ринку та його учасників, результати якої дозволять вчасно ідентифікувати загрози ефективній діяльності фінансових посередників та нормальному стану їх економічної безпеки, що мають джерелом свого походження зовнішнє середовище їх функціонування. Володіючи такою інформацією, керівництво фінансових установ зможе приймати своєчасні та зважені рішення щодо векторів забезпечення економічної безпеки фінансових установ і завчасно планувати обсяги необхідних на це фінансових, матеріальних, трудових та часових ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Дослідженню питань становлення та розвитку вітчизняного фінансового ринку присвятили свої праці численні сучасні вчені. Зокрема, Рекуненко І. І. надає характеристику елементів інфраструктури фінансового ринку [1], Брегеда О. А. конкретизує сучасний стан та тенденції розвитку ринку небанківських фінансово-кредитних установ України [2], Кравець В.І. визначає кількісні параметри розвитку інституційної структури фінансового ринку України [3], Юхимчук В.Д. та Рендович П. М. пропонують власні результати аналізу діяльності банківських установ на фінансовому ринку України [4], а Шкварчук Л. О. – результати аналізу діяльності кредитних спілок на вітчизняному ринку фінансових послуг [5]. І. І. Чуницька розглядає глобальні виклики та переваги розвитку фінансового ринку в Україні в цілому [6]. З позиції необхідності забезпечення фінансової безпеки досліджують стан розвитку вітчизняного фінансового ринку Скопа О. О., Йона О. О. [6] та Новікова К.І. [7]. Однак, не втрачають актуальності дослідження, що містять останні, найсвіжіші статистичні дані щодо тенденцій кількості та результатів діяльності фінансових установ в Україні, і можуть використовуватись у якості елементу інформаційно-аналітичного забезпечення формування і функціонування їх систем економічної безпеки, оскільки несуть у собі відомості про рівень конкуренції на фінансовому ринку, обсяги активів у фінансовому секторі. Крім того, доцільним на разі є аналіз тенденцій розвитку фінансового ринку та його сегментів і професійних учасників для встановлення конкретного переліку загроз сучасному стану систем їх економічної безпеки задля подальшої розробки механізмів захисту їх корпоративних ресурсів від зовнішніх небезпек.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є характеристика тенденцій розвитку вітчизняного фінансового ринку як середовища функціонування фінансових установ та джерела зовнішніх загроз їх економічній безпеці. Для досягнення поставленої мети необхідним є вирішення ряду завдань, зокрема:

- розглянути статистичні дані, що характеризують динаміку розвитку вітчизняного фінансового ринку, та виявити основні тенденції зміни кількості його учасників під впливом небезпек, загроз і ризиків, притаманних професійним учасникам фінансового сектору України;
- дослідити звіти державних регуляторів ринків фінансових послуг з метою визначення проблем, що стають на заваді якісній еволюції вітчизняного фінансового ринку, та знижують результативність діяльності його учасників;
- запропонувати перелік небезпек для функціонування фінансових установ, що мають джерелом свого походження зовнішнє середовище їх діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Зміни у динаміці ряду показників, що характеризують стан вітчизняного фінансового ринку, дозволяють зробити висновок про наявність негативних тенденцій його розвитку та структурних трансформацій.

Банківський сектор є найбільшою складовою фінансового ринку України з активами, що складають домінуючу частку активів усіх фінансових установ. Саме тому негативні тенденції у фінансовому секторі країни виявились тут найбільш помітними. Так, кількість установ, які мають банківську ліцензію, на початок 2014 року становила 180 установ, на початок 2015 року – 163 установи, а на початок 2016 року – 120 установ, у тому числі 40 установ із іноземним капіталом, що свідчить про сильну залежність вітчизняної банківської і фінансової системи від іноземних джерел фінансових ресурсів [9]. За 2015 рік ліцензію втратили 9% усіх банків України, а на кінець 2015 року цей показник становив уже 26%. На разі один банк перебуває у стадії реорганізації, у п'яти банках введена тимчасова адміністрація. Іншими словами, за 2015 рік банківська система України залишилась без 1/4 банківських установ. Що ж до оцінки результатів діяльності тих банків, які продовжують функціонувати, то результати їх роботи можна назвати вкрай неефективними. За даними Національного банку України (НБУ), результат діяльності банків України на кінець 2014 року становив (-52966) млн. грн., а на кінець 2015 року – (-57283) млн. грн., тобто за 2015 рік збитки банків України зросли на 8%. Збиткова діяльність знайшла своє відображення і у від'ємній рентабельності активів банків – (-4,07%) та (-5,12%) у 2014 та 2015 роках, та рентабельності банківського капіталу - (-30,46%) та (-47,78%) впродовж двох останніх років відповідно. Показник достатності (адекватності) регулятивного капіталу банків на початок 2016 року становить найнижче за останні 8 років значення – 11,13% [9].

Помітним є скорочення не лише кількості банківських установ, але і їх структурних підрозділів. Так, якщо на початок 2014 року нараховувалось 14972 діючих структурних підрозділів банків, то на початок 2015 року їх кількість зменшилась на 13,6% і склала 12939 підрозділів, а на початок 2016 року значення цього показника знову скоротилось (цього разу на 8%), і зупинилось на відмітці 11873 підрозділи [9]. Скорочення філіальних мереж банківських установ неодмінно відобразиться на кількості клієнтів банків та обсягах наданих ними послуг, а отже, у перспективі можна очікувати чергове погіршення показників фінансового стану банківських установ України.

Скорочення темпів розвитку економіки разом із недостатньою ефективністю державного регулювання фінансового ринку, зазначив у 2015 році Голова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг) Пашко І., спричинило втрату довіри споживачів фінансових послуг та відповідним чином позначилось на падінні основних індикаторів розвитку небанківського фінансового сектора [10]. Найбільшим за кількістю учасників та обсягом активів на небанківському фінансовому ринку є сегмент страхових компаній. Так, станом на кінець 2013 року в Україні провадили свою діяльність 407 страхових компаній, активи по балансу яких становили 66387,5 млн. грн., на кінець 2014 року кількість компаній зменшилась до 382 (іх активи склали 70261,2 млн. грн., тобто зросли на 6%), станом на кінець третього кварталу 2015 року 368 страхових компаній працює на фінансовому ринку (скорочення порівняно з кінцем 2014 року – 3,6%, зафіксована кількість активів 60588,9 млн. грн.) [10]. Отже, не зважаючи на скорочення кількості страховиків, обсяги активів страхового ринку поступово збільшуються, що є свідченням усвідомлення вітчизняними суб'єктами господарювання численних ризиків, які супроводжують нині їх діяльність, та визнання страхового захисту необхідними для забезпечення належного рівня власної економічної безпеки.

Основні показники сегменту кредитних установ характеризуються такими даними. Кількість зареєстрованих кредитних спілок у 2013 році становила 624 установи (кількість членів - 980,9 тис. осіб), у 2014 році - 589 установ (кількість членів – 821,6 тис. осіб), у 2015 році (станом на кінець третього кварталу) - 589 установ (кількість членів – 751,7 тис. осіб). Таким чином, спостерігається поступове, але безупинне скорочення кількості цього виду фінансових установ та їх учасників. Водночас, з 2013 року по 2015 рік зросла кількість інших зареєстрованих кредитних установ – з 85 у 2013 році до 101 у 2015 році. Кількість зареєстрованих юридичних осіб публічного права залишається незмінною – 30 установ у період з 2013 року по 2015 рік [10].

Основні показники системи недержавного пенсійного забезпечення є наступними. Кількість недержавних пенсійних фондів (НПФ) у 2013 році становила 81 фонд, кількість administratorів НПФ – 28, обсяг пенсійних активів – 2089,8 млн. грн. У 2014 році кількість НПФ скоротилась до 76, кількість administratorів – до 24, обсяг пенсійних активів склав - 2469,2 млн. грн. Станом на кінець третього кварталу 2015 року кількість НПФ скоротилась до 72, кількість administratorів – до 23, обсяг пенсійних активів зменшився до 2107,3 млн. грн. Основні показники діяльності фінансових компаній та лізингодавців демонструють наступну динаміку – у 2013 році вартість усіх видів послуг, що надаються фінансовими установами цього сектору, склала 83061,5 млн. грн., у 2014 році – 68532,8 млн. грн. (тобто на 17,5% менше), у 2015 році (кінець третього кварталу) - 48964,5 млн. грн. (скорочення склало 28,5%). Основні показники системи ломбардів були такими: кількість ломбардів у 2013 році – 479 із обсягом активів 1518,6 млн. грн., у 2014 році – 477 із обсягом активів 1710,3 млн. грн., у 2015 році (кінець третього кварталу) – 479 із обсягом активів 2254,1 млн. грн. [10]. Таким чином, сегмент ломбардів продовжує розвиватись у важких для інших фінансових установ економічних умовах, що пояснюється специфікою ломбардного бізнесу.

Позитивні зміни спостерігаються на фондовому ринку України впродовж 2014 року, коли кризові явища у фінансовому секторі лише починали набирати швидкості. Так, за даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКПЦФР), протягом 2014 року НКПЦФР було зареєстровано 156 випусків акцій на суму 145,21 млрд. грн. Порівняно з аналогічним періодом 2013 року, обсяг зареєстрованих випусків акцій збільшився на 81,51 млрд. грн. [11]. Найбільш вагомою з причин існування такої тенденції є недостатній рівень капіталізації вітчизняних компаній, скорочення програм кредитування, що змушує великі підприємницькі структури нараховувати обсяги власного капіталу через механізми додаткової емісії акцій. Варто відзначити, що значні за обсягом випуски акцій, які суттєво вплинули на загальну структуру зареєстрованих випусків акцій протягом зазначеного періоду, зареєстровано банківськими установами [11]. А от із облігациями ситуація складалася інакше. НКПЦФР протягом 2014 року зареєстровано 263 випуски облігаций суб'єктів господарювання на суму 38,30 млрд. грн. Порівняно з аналогічним періодом 2013 року, обсяг зареєстрованих випусків облігаций зменшився на 4,11 млрд. грн. [11]. Оскільки об'єктом даного дослідження виступають фінансові установи, то цікаво відмітити, що обсяг випуску облігаций банківських установ склав у 2014 році 8250 млн. грн., а страхових компаній – лише 225 млн. грн. [11], що становить тільки 22% від загального обсягу випуску облігаций. Щодо випуску облігаций іншими видами фінансових установ, як то лізингові і фінансові компанії, компанії з управління активами, кредитні спілки, тощо – дані щодо їх емісії відсутні. Загалом, ці види фінансових установ традиційно не є

активними емітентами цінних паперів, а більшість із них мають неакціонерну форму власності.

У 2015 році скорочення обсягів емісії спостерігалось і у сегменті акцій, і щодо випуску облігацій. Загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів зареєстрованих НКПЦФР впродовж 2015 року, становив 155,77 млрд. грн., що на 49,08 млрд. грн. менше, порівняно з 2014 роком (204,85 млрд. грн.). НКПЦФР зареєстровано 158 випусків акцій на суму 128,55 млрд. грн., причому обсяг зареєстрованих випусків акцій зменшився на 15,80 млрд. грн. [11]. Як і у 2013 та 2014 роках, найбільші за обсягами емісії належали банківським установам, що є свідченням їх нестійкого фінансового стану та необхідності залучення додаткових обсягів капіталу для подолання низької якості наявних у банків активів та компенсації втрат від зниження обсягів активних банківських операцій. Що ж до активності фінансових установ у сегменті облігацій, то впродовж 2015 року із зареєстрованих НКПЦФР 155 випусків облігацій суб'єктів господарювання на суму 12,43 млрд. грн., жодної їх емісії від фінансових установ зафіксовано не було [11]. Наведені вище факти свідчать про суттєве зниження ділової активності фінансових установ та падіння рівня їх інвестиційної привабливості.

Проаналізуємо активність діяльності таких видів фінансових установ, як компанії з управління активами (КУА). Впродовж 2014 року обсяг зареєстрованих НКПЦФР випусків інвестиційних сертифікатів КУА пайових інвестиційних фондів становив 24,76 млрд. грн., що менше на 4,04 млрд. грн. порівняно з 2013 роком, водночас, обсяг зареєстрованих випусків акцій корпоративних інвестиційних фондів становив 6,35 млрд. грн., що більше на 68,12 млн. грн. порівняно з 2013 роком, хоча кількість корпоративних інвестиційних фондів на ринку була значно меншою, ніж кількість пайових інвестиційних фондів (загалом, лише 18,7% усіх інвестиційних фондів на фінансовому ринку були представлені у 2014 році корпоративними інвестиційними фондами; у 2015 році цей показник склав 19,2%) [11]. У 2015 році обсяг зареєстрованих НКПЦФР випусків інвестиційних сертифікатів КУА пайових інвестиційних фондів склав 10,58 млрд. грн., що менше на 14,18 млрд. грн. порівняно з 2014 роком, а обсяг зареєстрованих випусків акцій корпоративних інвестиційних фондів склав 4,21 млрд. грн., що менше на 142,27 млн. грн. порівняно з 2014 роком. Отже, активність інвестиційних посередників на вітчизняному фінансовому ринку також поступово скорочується.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальшого розвою у даному напрямі.

1. Основні тенденції розвитку фінансового ринку України є наступними: скорочення кількості його учасників, розширення обсягів активів страхового ринку і ринку ломбардів, зменшення рівня інвестиційної активності на фондовому ринку, відмова фінансових установ від використання емісії цінних паперів як джерела підвищення рівня їх капіталізації, високі показники збитковості банківських установ, що викликає падіння рівня довіри населення до фінансового ринку в цілому та зменшує кількість користувачів фінансових послуг.

2. Проблемами, що стають на заваді якійсь еволюції вітчизняного фінансового ринку, та знижують результативність діяльності його учасників, на разі залишаються: непослідовність дій державних регуляторів щодо очищення фінансового ринку від недостатньо ефективних фінансових посередників (так, якщо у банківському секторі було суттєво скорочено кількість неліквідних та неплатоспроможних установ, то у інших секторах фінансового ринку цього не відбулось), економічна та фінансова нестабільність, відсутність механізмів підвищення рівня довіри населення до фінансових установ (відсутність структур, які б гарантували права користувачів фінансових послуг, на капітал фонду гарантування вкладів фізичних осіб, інституту фінансового омбудсмену).

3. До небезпек функціонування фінансових установ, що мають джерелом свого походження зовнішнє середовище їх діяльності, у сучасних умовах господарювання можна віднести: велику кількість конкурентів як у власному, так і у інших сегментах фінансового ринку, зменшення кількості клієнтів, відсутність ефективних джерел для підвищення рівня капіталізації. Для того, аби мінімізувати наведені види небезпек та посилити рівень захисту економічної безпеки фінансових установ від решти зовнішніх загроз, можна запропонувати посилення на державному рівні вимог до професійних учасників фінансового ринку, ініціювання програм підвищення фінансової грамотності населення та прозорості діяльності фінансових установ.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у формуванні стратегії розвитку фінансового ринку та його учасників із врахуванням необхідності організації у їх діяльності ефективних систем економічної безпеки.

Література.

1. Рекуненко І.І. Характеристика елементів інфраструктури фінансового ринку / І.І. Рекуненко // Вісник Української академії банківської справи. - 2014. - № 1. - С. 38-44.
2. Брегеда О.А. Ринок небанківських фінансово-кредитних установ в Україні, сучасний стан та тенденції розвитку / О.А. Брегеда // Фінанси, облік і аудит. - 2011. - Вип. 17. - С. 24-31.
3. Кравець В.І. Кількісні параметри розвитку інституційної структури фінансового ринку України / В.І. Кравець // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2013. – Вип.12.– Частина 2. – С.246-251.
4. Юхимчук В.Д. Аналіз діяльності банківських установ на фінансовому ринку України / В.Д. Юхимчук, П.М. Рендович // Інноваційна економіка. - 2014. - № 3. - С. 203-207.
5. Шкварчук Л.О. Аналіз діяльності кредитних спілок на ринку фінансових послуг України / Л.О. Шкварчук, М.А. Цікайло // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». - 2014. - № 811. - С. 422-425.
6. Чуницька І.І. Розвиток фінансового ринку в Україні: глобальні виклики та переваги / І.І. Чуницька // Журнал «Економіка та держава». – 2015. – № 10. - С. 40–44.
7. Скопа О.О. Безпека фінансового ринку та фінансової стабільності як суспільне благо / О.О. Скопа, О.О. Йона // Вчені записки університету «КРОК». Серія: Економіка. – 2012.- № 32. – Т.1. – К. : Ун-т економіки та права «Крок». – С. 117-122.
8. Новікова К.І. Аналіз сучасного стану фінансової безпеки держави в умовах хаотично структурованої економіки / К.І. Новікова // Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. – Випуск 3. – С.747-752.
9. Основні показники діяльності банків України / Матеріали офіційного сайту Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798.
10. Річні звіти Нацкомфінпослуг / Матеріали офіційного сайту Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua/content/richni-zviti-nackomfinposlug.html>.
11. Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку / Матеріали офіційного сайту Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nssmc.gov.ua/fund/analytics>.

References.

1. Rekunenko, I. I. (2014), “Characteristics of financial market infrastructure”, *Visnyk Ukrain's'koj akademii bankiv's'koj spravy*, vol. 1, pp. 38-44.
2. Breheda, O. A. (2011), “Market non-bank financial institutions in Ukraine, the current state and development trends”, *Finansy, oblik i audyt*, vol. 17, pp. 24-31.
3. Kravets', V. I. (2013), “Quantitative parameters of the institutional structure of the financial market of Ukraine”, *Ekonomichnyj analiz: zbirka naukovykh prats'* [Economic Analysis: Collected Works], Ternopil National Economic University, Ternopil, Ukraine, pp.246-251.
4. Yuhymchuk, V. D. and Rendovych, P. M. (2014), “Analysis of the banking institutions in the financial market of Ukraine”, *Innovatsijna ekonomika*, vol. 3, pp. 203-207.
5. Shkvarchuk, L. O. and Tsikajlo, M. A. (2014), “The analysis of credit union financial services market Ukraine”, *Visnyk Natsional'noho universytetu “Lviv's'ka politekhnika”*, vol. 811, pp. 422-425.
6. Chumyts'ka, I. I. (2015), “The development of the financial market in Ukraine: Global Challenges and Benefits”, *Ekonomika ta derzhava*, vol. 10, pp. 40-44.
7. Skopa, O. O. and Jona, O. O. (2012), “Security of financial market and financial stability as a public good”, *Vcheni zapysky universytetu “KROK”. Seriya: Ekonomika*, vol. 32, T. 1, 117-122.
8. Novikova, K. I. (2015), “Analysis of the current state of the financial security of the state in terms of randomly structured economy”, *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 3, pp.747-752.
9. National Bank of Ukraine (2016), “Main indicators of banks in Ukraine”, available at: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798 (Accessed 10 February 2016).
10. National Commission for state regulation of financial services markets (2015), “Annual reports National Commission for state regulation of financial services markets”, available at: <http://nfp.gov.ua/content/richni-zviti-nackomfinposlug.html> (Accessed 10 February 2016).
11. National Commission on Securities and Stock Market (2015), “Analytical data for the development of the stock market”, available at: <http://www.nssmc.gov.ua/fund/analytics> (Accessed 10 February 2016).

Стаття надійшла до редакції 14.02.2016 р.

ТОВ "ДКС Центр"